

Adroddiad i	Y Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	20 Mawrth 2023
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau)
Swyddog Cyswllt	Helen MacArthur
Pwnc	Trefniadau Archwilio Mewnol o Ebrill 2023

DIBEN YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw amlinellu i'r Aelodau yr angen am swyddogaeth archwilio mewnol cadarn ac effeithiol. Mae'r adroddiad hefyd yn gofyn am gymeradwyaeth i'r cynnig i gychwyn proses gaffael ar gyfer y contract archwilio mewnol o 01 Ebrill 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (y Rheoliadau) yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wneud trefniadau priodol ac effeithiol ar gyfer systemau rheolaeth fewnol. Mae hyn yn cynnwys y trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.
- 3 Mae'r Rheoliadau hefyd yn gofyn am archwiliad mewnol digonol ac effeithiol o'r systemau rheolaeth fewnol, a rhaid adrodd ar ganfyddiadau'r archwiliad i Aelodau'r Awdurdod. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Rheolaeth Fewnol yn flynyddol.
- 4 Dylai gwaith archwilio mewnol fod yn broffesiynol, yn annibynnol ac yn wrthrychol i gefnogi Aelodau'r Awdurdod i gyflawni'r cyfrifoldebau llywodraethu hyn.
- 5 Bydd y trefniadau archwilio mewnol presennol yn dod i ben ar 31 Mawrth 2023, ac mae'r papur hwn yn nodi cynigion i ymgymryd ag ymarfer caffael ar gyfer y contract ar gyfer y cyfnod Ebrill 2023 – Mawrth 2026.

ARGYMHELLION

- 6 Argymhellir bod yr Aelodau:
- i. yn nodi'r gofyniad i gynnal systemau rheoli mewnol digonol a rôl archwilio mewnol wrth gefnogi'r datganiad blynyddol;
 - ii. yn cymeradwyo'r dull a nodir yn y papur ar gyfer caffael gwasanaethau archwilio mewnol gan ddefnyddio Fframwaith Gwasanaethau Masnachol y Goron ar gyfer Archwilio a Sicrwydd; ac
 - iii. yn dirprwyo penodiad y cyflenwr llwyddiannus i banel sy'n cynnwys Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Thrysorydd yr Awdurdod.

CEFNDIR

- 7 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (y Rheoliadau) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod wneud trefniadau priodol ac effeithiol ar gyfer systemau rheolaeth fewnol. Mae hyn yn cynnwys y trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.
- 8 Mae'r Rheoliadau hefyd yn gofyn am archwiliad mewnol digonol ac effeithiol o'r systemau rheolaeth fewnol, a rhaid adrodd ar ganfyddiadau'r archwiliad i Aelodau'r Awdurdod. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Rheolaeth Fewnol yn flynyddol.
- 9 Daw'r trefniant presennol i ben ar 31 Mawrth 2023 ac mae angen gwneud darpariaeth briodol ar gyfer y cyfnod 01 Ebrill 2023 – Mawrth 2027.
- 10 Rôl Gwasanaethau Archwilio Mewnol yw darparu asesiad gwrthrychol i reolwyr i weld a yw systemau rheolaeth fewnol yn bresennol ac yn gweithio'n iawn.
- 11 Mae'r system rheolaeth fewnol yn cynnwys y rhwydwaith cyfan o systemau a rheolaethau a sefydlwyd i reoli'r Awdurdod a sicrhau bod ei amcanion yn cael eu cyflawni.
- 12 Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, mae'n ofynnol i'r Pennaeth Archwilio gyflwyno barn ac adroddiad archwilio mewnol blynyddol y gall yr Awdurdod eu defnyddio i lywio ei ddatganiad llywodraethu.
- 13 Daw'r trefniant presennol i ben ar 31 Mawrth 2023 ac mae angen gwneud darpariaeth briodol ar gyfer y cyfnod 01 Ebrill 2023 – Mawrth 2027.

GWYBODAETH

- 14 Nid oes model rhagnodedig ar gyfer darparu gwasanaethau archwilio mewnol ond rhaid i'r rhai sy'n darparu gwasanaeth archwilio mewnol i'r sector cyhoeddus ddangos addasrwydd drwy gydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus y DU 2017. Mae hyn yn sicrhau dull proffesiynol, annibynnol a gwrthrychol o gefnogi Aelodau yn eu cyfrifoldebau.
- 15 Oherwydd bod y trefniant presennol yn dirwyn i ben, cynigir y dylid dechrau ymarfer caffael ar gyfer gwasanaethau ar gyfer y cyfnod 01 Ebrill 2023 - Mawrth 2027 gan ddefnyddio Fframwaith Gwasanaethau Masnachol y Goron y sector cyhoeddus ar gyfer Gwasanaethau Archwilio a Sicrwydd.
- 16 Mae defnyddio'r fframwaith hwn yn sicrhau bod cyflenwyr nid yn unig yn meddu ar y sgiliau a'r arbenigedd gofynnol ond hefyd wedi dangos y safonau priodol mewn meysydd ehangach fel caethwasiaeth fodern.
- 17 Bydd yr ymarfer yn cynnwys datblygu manyleb gwasanaeth ac asesiad ariannol i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni gwerth am arian. Bydd penodiad terfynol y cyflenwr llwyddiannus yn cael ei ddirprwyo i banel o aelodau sy'n cynnwys Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Thrysorydd yr Awdurdod.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcan llesiant hirdymor yr Awdurdod sef "Hwyluso gwasanaethau tân ac achub mwy integredig sydd o ansawdd uchel ac yn ymatebol fel bod gweithgareddau ataliol ac ymateb brys yn gallu parhau i fod ar gael pryd a lle mae eu hangen, ac hynny'n fforddiadwy, yn deg ac ar sail risg."
Cyllideb	Gwnaed darpariaeth ar gyfer gwasanaethau archwilio mewnol o fewn y trefniadau gosod cyllideb.
Cyfreithiol	Mae trefniant archwilio mewnol effeithiol yn un o ofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.
Staffio	Amherthnasol
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Amherthnasol
Risgiau	<p>Cyflwynir y Datganiad Sicrwydd yn unol â'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio a Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Heb sicrwydd o'r fath gan yr Aelodau ni fyddai'r Aelodau'n ymwybodol o ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu corfforaethol, rheoli risg a rheolaeth fewnol a'u gallu cysylltiedig i gyflawni ei amcanion.</p> <p>Ni fyddai unrhyw faterion neu wendidau sylweddol a nodwyd gan Archwilio Mewnol yn cael eu hystyried wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blyneddol.</p>